

Yusuf İdris'in "Gökyüzünden Bir Sofra" Adlı Kısa Öyküsü Üzerine Bir İnceleme

An Analysis on the Short Story Titled "A Table from the Sky" by Yusuf Idris

Doç. Dr. İbrahim Ethem POLAT

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Arap Dili Eğitimi A.B.D.
Gazi University, Faculty of Education, Department of Foreign Languages Education, Division of
Arabic Language Education
iepolat@gazi.edu.tr
ORCID: 0000-0002-3117-6872

Doç. Dr. Celal Turgut KOÇ

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Arap Dili Eğitimi A.B.D.
Gazi University, Faculty of Education, Department of Foreign Languages Education, Division of
Arabic Language Education
ctkoc@gazi.edu.tr
ORCID: 0000-0002-6881-732X

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types : Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received : 04.03.2025

Kabul Tarihi / Accepted : 30.04.2025

Yayın Tarihi / Published : 30.06.2025

Yayın Sezonu / Pub Date Season : Haziran / June

Cilt / Volume: 3 • Sayı / Issue: 1 • Sayfa / Pages: 123-138

Atıf / Cite as

POLAT, İ.E., KOÇ, C.T., (2025). Yusuf İdris'in "Gökyüzünden Bir Sofra" Adlı Kısa Öyküsü Üzerine Bir İnceleme, Lisânî İlimler Dergisi, 3(1), (2025), 123-138.

Doi: 10.5281/zenodo.15590533

İntihal / Plagiarism

Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.

This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Yayın Hakkı / Copyright®

LİDER, Lisânî İlimler Dergisi, uluslararası, bilimsel ve hakemli bir dergidir. Tüm hakları saklıdır.
Journal of Linguistic Studies is an international, scientific and peer-reviewed journal. All rights reserved.

Dergimizde yayımlanan makaleler,
Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası (CC BY 4.0) ile lisanslanmıştır.

*The articles published in our journal are licensed under
Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0).*

Öz: Yüzlerce yıl öncesine uzanan çeşitli formlarda örnekleri bulunan kısa öykünün modern anlamda 20. yüzyıldan itibaren Arap Edebiyatında bağımsız bir tür olarak ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Mısır tarihinden gelen zengin edebi alt yapısından beslenerek bu türün ilk örneklerinin görüldüğü ülkelerden biri olmuştur. Mısır'ın en önemli edebiyatçılarından biri sayılan Yusuf İdris öykü alanında öne çıkmıştır. Eserlerinde Mısır halkının yaşadığı ekonomik, siyasi ve kültürel sorunlara ile çatışmalara yer veren yazar Mısır'a özgü bir edebiyat oluşturulması için büyük çaba sarf etmiştir. Bu çalışmaya konu olan Gökyüzünden Bir Sofra (عامسلا من قليب) isimli kısa öykü Yusuf İdris tarafından 1958 yılında yayımlanan Bir Şeref Meselesi (فرش شتاد) koleksiyonunda yer alan yedi kısa öyküden biridir. Öykü Munyetu'n-Nasr isimli bir beldede yaşayan Şeyh Ali etrafında dönmektedir. Kısa öykü gözlemci bakış açısıyla anlatılmakta olup öykünün geçtiği zaman belli değildir. Fasih Arapçanın hâkim olduğu öyküde yakın bir dil kullanılmıştır. Sıkça kullanılan diyaloglar sayesinde okuyucu öykünün içine çekilmiş gibidir.

Anahtar Kelimeler: Mısır kısa öykücülüğü, Yusuf İdris, Gökyüzünden bir sofra

Abstract: It is possible to say that the short story, which has examples in various forms dating back hundreds of years, emerged as an independent genre in Arabic literature in the modern sense starting from the 20th century. Egypt, nourished by its rich literary infrastructure from history, became one of the countries where the first examples of this genre were seen. Yusuf Idris, considered one of the most important writers of Egypt, came to the fore in the field of short stories. The author, who included the economic, political and cultural problems and conflicts experienced by the Egyptian people in his works, made great efforts to create a literature specific to Egypt. The subject of this study, a short story called A Table from the Sky (عامسلا من قليب), is one of the seven short stories in the collection A Matter of Honor (فرش شتاد) published by Yusuf Idris in 1958. The story revolves around Sheikh Ali, who lives in a town called Munyetu'n-Nasr. The short story is told from an observer's point of view and the time when the story takes place is not specified. The story, which is dominated by fluent Arabic, uses a familiar language. The reader is drawn into the story thanks to the frequent dialogues.

Keywords: Egyptian short story, Yusuf Idris, A table from the sky

Giriş

Bir edebi tür olarak kısa öykü türü 20. yüzyılda Batı Edebiyatından doğmuş olsa da Doğu medeniyetinin tarihine bakıldığında bu türün benzerlerine rastlamak mümkündür. Söz konusu benzer örnekleri Arap edebiyatı için Arapların Cahiliye dönemlerindeki ahlak, örf, adet, gelenek, savaş ve kahramanlıkları işlendiği, Cahiliye döneminin ünlü şairi Antara Bin Şeddad kıssaları (Goldziher, 2012; 139); Kuran-ı Kerim'de geçen kıssalar; Emevi dönemindeki çeviri faaliyetleriyle Farsçadan Arapçaya geçen "Kelile ve Dimne", "Binbir Gece Masalları"; Abbasi döneminde ortaya çıkarak modern

kısa öykü türüne en yakın örnek sayılabilecek olan makâmeler olarak sıralamak mümkündür (Dağbaşı ve Tağlı, 2024, s.162). Ayrıca İslamiyet'in gelişile birlikte Kuran'da geçen kıssaların zamanının öne çıkan anlatısı olduğu değerlendirilmesi de bulunmakta, bu kıssalarda ahlâkî ve tarihsel dersler ile kullanılan üslup, dönemin edebiyat anlayışında değişikliklere neden olduğu düşünülmektedir (Yazıcı, 2004, s.21). Modern anlamda Arap edebiyatında ilk kısa öykü türünün görülmesi ise Modern Arap Edebiyatının başlangıcı sayılan 1798'de Napolyon'un Mısır'ı işgali ile başlayan dönemi takiben 19. yüzyıl sonlarında 20. yüzyılın başlarındaki "Nahda" adı verilen bir döneme denk gelmektedir. Arap Edebiyatında bu dönemde Batı Edebiyatının etkilerinin görüldüğü, yer yer Batı ile Doğu'nun sentezlendiği düşünülmektedir (Arkan, 2020, s.269). Dolayısıyla bu dönemde batılı anlamda ilk edebi ürünlerin verildiği görülmektedir. Buna bağlı olarak ilk öykü, ilk roman örneklerini belirleme konusunda kimi zaman anlaşmazlıklar yaşansa da genel kabule göre Arap Edebiyatındaki ilk kısa öykü Mısırlı yazar Muhammed Teymur'un 1917 yılında "es-Sefûr" gazetesinde yayımlanan "Fî'l-Kitar" (Trende) adlı öyküsüdür (Yıldız, 2002, s.46).

Mısır Öykücülüğüne Kısa Bir Bakış

Mısır, yaşanan işgal ile Batıyla tanışan ilk Arap ülkelerinden olurken bunun bir getirisi olarak edebi türler konusunda önemli gelişmelere ve ilklere şahit olmuştur. İşgalin sona erdikten sonra göreve gelen Kavalalı Mehmet Ali Paşa döneminde önemli gelişmeler yaşandığı söylenebilir. Bunlardan bazıları Avrupa'ya öğrenci gönderilmesi, Mısır'da mesleki okulların açılması, matbaa kurulması ve resmî gazete basılması olarak sıralanabilir. Bu yeniliklerin bir sonucu olarak Avrupa'dan dönen öğrencilerin genelde Batı özelde Fransız edebiyatını okuması, çevirmesi ve dahi taklit etmesiyle ilerleyen süreçte (Hourani, 1994, s.70) 20. yüzyılın ilk çeyreğinin sonlarında Batı edebiyatı etkisi -deyim yerindeyse özenme ve taklit- giderek azalmış Mısırlı edebiyatçılar özgün eserlerini ortaya koymaya başlamıştır. Bu geçiş döneminde Mısır'da Mustafa el-Menfaluti, Hüseyin Heykel, Taha Hüseyin, İbrahim el-Mazini gibi isimler ön plana çıkmışlardır. Özelde Mısır'da genelde Arap Edebiyatında özellikle "el-Abarât" isimli eseriyle bilinen el-Menfaluti ve Muhammed Teymur başta olmak üzere öncülleri ardından 1930 sonrası kısa öykü büyük bir ivme kazanmıştır (Yazıcı, 1999, s.29). Mısır'dan Fransa'ya gönderilen öğrenci kafilesinin başında bulun Rifa Rafi et-Tahtavi dönemin Mısır'ında öne çıkan bir isimdir. Tahtavi, Fransa'da öğrendiği iyi derecede Fransızca ile döndükten sonra çeviriler yapmış, Fransa'daki gözlemlerini anlatmak için "Tahlisu'l-İbriz fi Telhisi Bariz" isimli seyahatname türü eseri kaleme almış, ayrıca Fenelon'dan çevirdiği "Les Aventures de Telemaque" isimli çeviriyle de Arap dünyası için örnek bir eser ortaya koyduğu düşünülmektedir (Velioğlu, 2023, s.43). Ayrıca Tahtâvî 1828 yılında

“el-Vaka’i el-Misriyye” isimli Mısır’da yayımlanan ilk gazete niteliğindeki gazeteyi basmıştır.

Arap edebiyatındaki ilk kısa öykü sayılan Muhammed Teymur’un Trende öyküsü aynı zamanda Mısır için de önem teşkil etmektedir. Teymûr, bir diğer Mısırlı yazar Menfalûtî’nin etkisi altında kalmış, sınıf farklılıklarına dikkat çektiği kısa öyküler kaleme almıştır. Trende adlı öyküde de kahramanlar arasında farklı toplum kesimlerinden bireylerin dünyayı algılayış biçimleri üzerinden bir çatışma vardır. Bu çatışmada Teymûr, realist eleştirilerde bulunarak toplumun problemlerini savunur. Özelde Mısır öyküsünün genelinde ise Arap öyküsünün olgunlaşmasında Muhammed Teymur’un yanı sıra Mahmud Teymur’un ve Mahmud Tahir Laşin’in katkıları büyüktür. 1920’lerin sonunda Mahmud Teymur ve Mahmud Tahir Laşin’in eserleriyle Mısır’da öykünün oluşum dönemi tamamlanmıştır. Teymûr, romantik tarzda öyküler yazarken Laşin, realist tarzda öyküler kaleme almıştır. 1940’lı yıllarda Mısır’da öyküde romantizm akımı doğup gelişmiştir. Bu akımın doğup gelişmesinin en büyük nedeni, 1930’lu yılların gerginliklerin yaşandığı yıllar olması ve bu dönemde ulusal emellerin gerçekleşmesi için gerekli şartların sağlanamamış olmasıdır. (Hafız, 2003, s.19)

Yusuf İdris’in Hayatı ve Öykücülüğü

Mısır’ın önemli yazarlarından biri sayılan Yusuf İdris 19 Mayıs 1927 tarihinde Mısır’ın doğu vilayetlerinden Fakuş’a bağlı Beyrum’da doğmuştur. Babası ziraat müfettişi olduğundan sık sık şehir değiştirmek zorunda kalmış, bu yüzden çocukluk ve gençliğinde ailesinden ayrı yaşamıştır. 1945 yılında gittiği Kahire Üniversitesi’nde aldığı tıp eğitimi esnasında tıp fakültesinde öğrenci birliği sekreterliği ve genel sekreterliği gibi görevler üstlenerek henüz öğrenciyken aktif bir sosyal hayat sürmüştür. Eğitimi sırasında ve sonrasında edebi faaliyetlere yönelmiş, gelenekle modern sentezlediği bir Mısır tiyatrosu kurma girişimlerinde bulunmuş ancak dönemin siyasi isimlerine muhalifliğiyle okuldan uzaklaştırma cezaları almıştır.

İlk öykü kitabı “En Ucuz Geceler” adıyla 1954 yılında yayımlanan İdris, farklı zamanlarda “Ruzu’l-Yusuf, Şab, Misr Cumhuriye, Ahram” isimli dergi ve gazetelerde editörlük, köşe yazarlığı yapan yapmıştır. 1964 yılında Cumhurbaşkanı Cemal Abdunnasır tarafından edebiyat nişan ödülüne; 1988 yılında Irak Cumhurbaşkanı Saddam Hüseyin tarafından edebiyat nişan ödülüne; 1990 yılında Hüsnü Mübarek tarafından takdir nişanına layık görülmüştür. Hayatının son yıllarında yakalandığı beyin kanseri için önce Kahire’de tedavi görmeye başlamış ardından dönemin Cumhurbaşkanı Hüsnü Mübarek tarafından tedavi için Kahire’ye gönderilmiştir. 1991 yılında 64 yaşındayken Londra’da vefat eden İdris Kahire’de düzenlenen cenaze töreni ardından doğduğu yer olan Beyrum’a defnedilmiştir (Koç, 1995, s.14).

İlk edebi faaliyetleri 1950'de henüz tıp öğrencisiyken başlayan İdris, kalem aldığı roman, öykü, tiyatro, anı, röportaj, senaryo vb. eserlerde biyografi ve yaşam temalarına sıkça yer vermesiyle bilinmektedir. Fransız yazarlar Maupassant, Hemingway, Rus yazar Anton Çehov, Çek yazar Franz Kafka gibi isimlerden genel olarak etkilenirken bu isimler içinde Çehov'un etkisinin diğerlerine nazaran daha büyük olduğu görülmektedir. Eserlerinde genellikle yoksul halk kitlelerinin yaşamını, Mısır'ın bağımsızlığını konu edinirken sıkça diyaloglara başvurur, çoğunlukla birinci tekil şahıs kullanımını tercih ettiği görülür. İdris, eserlerinde Mısır halkını ve halkın ekonomik, sosyal, siyasal sıkıntılarla geçen yaşantısını anlattığı ve buna ek olarak bu gerçeklikten uzak, romantik, halkın sorunlara parmak basmayan eserler yazan çağdaşlarına yönelik eleştiriler getirdiği bilinmektedir. İdris, Batı edebiyatından ayrı olarak konusunu Mısır'ın toplumsal hayatının gerçeklerinden alan, Mısır'a özgü millî bir edebiyat meydana getirmeye çalışmış, yerel renge ve eserlerindeki kişilerin inandırıcılığına gösterdiği hassasiyet nedeniyle öykü ve romanlarının anlatımında edebi dil, diyaloglarda ise halk dili kullanmıştır. Bu sebepten bazı eleştirmenlerce Mahmud Tahir Laşin, Mahmud Teymur ve Yahya Hakkı gibi edebiyatçıların öncülüğünü yaptığı "el-Medresetu'l-Hadise" adlı edebiyat ekolünün temsilcileri arasında sayılmıştır (Yıldız, 2009, s.288-301).

Yazarın toplamda 42 eseri bulunmakta olup bunların 12'si öykü kitabı, 8'i roman, 8'i tiyatro 14'ü ise anı ve düşünce yazılarıdır. Eserleri İngilizce, Fransızca, Almanca, Rusça, Japonca Çince gibi pek çok dile çevrildiyse de (Koç, 1995, s.14-18) süreli dergilerde veya öykü antolojilerinden yayımlanan öyküleri dışında tam bir eseri Türkçeye çevrilmemiştir (Yıldız ve Özcan, 2023). Yıldız (2001), Ceylan (2020), (2021), Arslan (2023) tarafından yapılan çalışmalarda da Yusuf İdris'in farklı koleksiyonlarından birer kısa öyküsü Türkçeye çevrilmiştir.

Gökyüzünden Bir Sofra Adlı Kısa Öykünün Çevirisi

Munyetu'n-Nasr'ın caddelerinden birinde koşan birini görürsen bu, bir olayın alametidir. Zira orada insanlar, nadiren koşar. Sahi, köyde koşmayı gerektirecek bir şey yokken neden koşsunlar ki? Randevular bir iki dakikayla sınırlandırılmaz. Trenler, güneşe göre hareket eder. Güneş doğduğunda bir tren, güneş gökyüzünü yarılادığında bir başkası, güneşin batışıyla da bir diğeri hareket eder. Orada telaşa yol açacak, acele etmeye neden olup sinirleri tahrip eden gürültü yoktur. Her şey ahestedir, zihin dingin. Herkes oranın bu sakinliğinden, sükûnetinden hoşnuttur. İvedilik asla tasvip edilmez, acelecilik şeytandır.

Munyetu'n-Nasr'da koşan birini görürsen bu, bir olayın alametidir ve polis sirenlerini duymaya benzer. Nitekim bu koşuşun ardında galeyana getiren

bir durum olmalı, sessiz ve sakin bu beldede ortalığı ayağa kaldıran bir durum olması ne kadar da eğlenceli!

İşte o cuma günü, Munyetu'n-Nasr'da sadece bir kişi koşmuyordu, aksine dalga dalga artan bir telaş hâli vardı. Bu telaşın sebebinin kimse bilmiyordu. Cadde ve sokaklar, her zamanki gibi cuma namazından sonra her yeri saran sonsuz bir sükûnette yüzüyordu. Bu vakitlerde sokaklar, ucuz sabun köpüğüyle yıkanır, ortalığı bir koku sarardı. Kadınlar evlerinde yemek hazırlamakla meşgul olur, erkeklerse yemek hazır olana dek aylak aylak dolaşmaktan takatten düşerdi. Birdenbire bu sükûnet, insanları galeyana getiren cüsseli bir şahsın koşuşturmacasıyla bozuldu. Bu şahıs, bir evin önünde oturan bir grup insanın önünden koşarak geçti. Koşarken onlara selam vermeyi de unutmadı. Orada bulunanlar, adamın bu telaşının nedenini sormak için birden ayağa kalkarak selamına karşılık verdi oysa adam, duraksamadan yoluna devam etti. İşte o vakit, merakla adamın peşinden yürümeye koyuldular. Sonra içlerinden biri acele etmeleri gerektiğini söyleyince koşmaya başladılar. Hepsî, kendilerini koşarken buldular ve oturanlara da selam vermeyi unutmadılar. İnsanlar, çok geçmeden kalabalıklar hâlinde koşmaya başladı.

Ama olay ne kadar gizemli olursa olsun, sonunda anlaşılması ve insanların çok geçmeden olay mahallinde toplanması kaçınılmazdır; çünkü belde, nefes nefese kalmaksızın bir baştan bir başa kat edilecek kadar küçük bir yerdir. Bu yüzden bir olay oldu mu herkes tarafından hızlıca öğrenilir.

Çok geçmeden onlarca insan harman yerinde toplandı. Koşabilen herkes oraya ulaştı, yolda ağır ağır yürüyen ihtiyarlar dışında başka kimse kalmadı. İhtiyarlar ile genç ve çocuklar arasındaki fark, bariz bir şekilde görülüyordu. Ama onlar da olayın heyecanı kaçmadan ve bir an evvel oraya ulaşmak için acele ediyorlardı.

Allah'ın diğer geniş beldelerinde olduğu gibi Munyetu'n-Nasr'ın insanları da cuma gününe karşı karamsardır. Onlara göre cuma günü vuku bulabilecek herhangi bir olay mutlaka bir felakete neden olur. Sadece bu da değil, hatta onlar karamsarlıklarında mübalağaya kaçıp bizatihi o günde başarısız olunacağı korkusuyla herhangi bir işlerini yapmazlar. Bu sebeple tüm işlerini cumartesi gününe ertelerler. Eğer sen "Bu karamsarlığın nedeni ne?" diye sorarsan "cuma gününde uğursuz bir saat vardır." diye cevap verirler. Fakat aşikâr ki gerçek sebebi bu değildir. Görünüşe göre o uğursuz saat, mazeretten başka bir şey de değildir; çiftçilerin cuma günkü işlerini cumartesi gününe erteleyebilme vesilesidir. Böylece cuma günü, dinlenme günü olur. Fakat "dinlenmek" kelimesi, çiftçilerin lügatinde hoş karşılanmayan bir kelimedir. "Dinlenmek" kelimesi, onların yorulmadan çalışmak konusunda ki olağanüstü yeteneklerine ve dayanıklılıklarına bir ihanettir. Dinlenmeye

sadece taze eti bulunan, gölgede çalıştığı hâlde nefes nefese kalan belde halkının ihtiyacı var. Çiftçiler nezdinde haftalık dinlenme bir bidattir. Yalnız cuma gününde uğursuz bir saat vardır ki, o vakit işlerin tamamlanmak üzere cumartesi gününe ertelenmesi caizdir.

Bu nedenle belde halkı, eğer birileri bir yerde koşturuyorsa, bunun birinin başına gelen büyük bir felaket olduğunu tahmin eder. Ama onlar, harman yerine ulaştıklarında ne ölmüş bir hayvan ne yükselen bir yangın ne de birbirine bıçak çeken insanlar gördüler.

Belde halkı, hiddetli bir hâlde harmanın ortasında duran Şeyh Ali'yi gördü. Şeyh Ali, cübbesini ve sarığını çıkardı, esasını kavradı ve öfkeyle salılamaya başladı. İnsanlar, olan biteni sorup soruşturduklarında, daha önce oraya varanlar "Şeyh, Allah'ı inkâr edecek." diye cevap verdiler. O vakit, insanlar güldüler. Kuşkusuz bu, kendisi de bir fıkraya benzeyen Şeyh Ali'nin bir başka fıkrası olmalı. Onun eşek başı gibi kocaman bir başı, baykuş gözü gibi kan kırmızısı yusuvarlak, iri gözleri vardı. Konuşurken sesi, bir vapurun sesi gibi boğuk çıkardı. Sustuğunda ve kendi kendine bir şeyler gevelediğinde de yüzü gülmez. Mutlu olduğunda -ki nadiren mutlu olur- kahkaha atardı. Mutsuz olduğunda ise yüzünü ekşitirdi. Hoşlanmadığı tek bir laf işittiğinde kan beynine sıçrar ve o sözü söyleyenin üzerine silindir gibi kalın parmaklı elleriyle çullanırdı ya da sevdiği, değer verdiği ve "hükümdar" olarak adlandırdığı demir uçlu, sert kamıştan ve kancalı asasıyla üzerine yürürdü.

Babası, bir zamanlar Şeyh Ali'yi eğitim alması için Ezher'e gönderdi. Şeyh Ali'nin hocası bir keresinde ona "Sen bir öküzsün." deme hatasında bulundu ve bunun üzerine Şeyh Ali de ona "Sen altmış kez öküzsün!" diyerek aynı şekilde karşılık verdi. Ezher'den kovulup Munyetu'n-Nasr'a dönmüce, camide imam ve hatip olarak çalışmaya başladı. Bir gün unuttu ve cuma namazını üç rekât olarak kıldı. Arkasındaki cemaat onu uyarmaya çalışınca Şeyh Ali, cemaatin yedi ceddine lanet etti, o gün bugündür imamlığı ve camiyi bıraktı. Onların bu tavrı yüzünden namaz kılmayı da bıraktı. İskambil oynamayı öğrendi ve sahip olduğu her şeyi kaybedene kadar oynamaya devam etti. O vakit, bırakmaya yemin etti. Kasabadaki ilkokulda öğretmen olan Muhammed Efendi, beldede bir dükkân açtı ve Şeyh Ali'ye sabah saatlerinde dükkâna göz kulak olmasını teklif etti, o da teklifi kabul etti. Fakat sadece üç gün çalıştı. Dördüncü gün Muhammed Efendi, dükkânın önünde durarak tahinli helva döküyordu. Şeyh Ali, Muhammed Efendi'nin ağırlığının artması için tartıya demir bir parça koyduğunu fark etti. Şeyh Ali ona "Sen sahtekârsın!" dedi. Muhammed Efendi "Ekme parandan olmak istemiyorsan sus ve işine bak!" der demez Şeyh Ali bir parça helvayı alıp ona fırlattı. O günden sonra kimse Şeyh Ali'yi işe almaya cesaret edemedi. Cesaret etseler bile Şeyh Ali'nin kendisi de herhangi bir iş için hevesli değildi.

Şeyh Ali, çirkin, sabırsız ve işsiz biriydi. Buna rağmen beldede kimse ondan nefret etmezdi. Herkes onu severdi ve onun fıkraları dilden dile dolaşırdı. İnsanların en çok eğlendikleri vakit, onun etrafına oturup öfkelenmesi için uğraştıkları vakitti. Öfkelenildiğinde yüzü şekilden şekle girer, sesi kesilir ve öfkesi onları güldürürdü hatta kimisi gülmekten kırılırdı. Hep bir ağızdan “Allah hayrını versin Şeyh Ali!” diyerek kalabalık dağılana kadar onunla uğraşır, onun öfkesi sürüp giderdi. Ebu Ahmet’e öfkesini kusması için onu yalnız bırakırlardı. Fakirliği “Ebu Ahmet” olarak adlandırır ve “Ebu Ahmet” onun en azılı düşmanlarından biri sayılırdı. Şeyh Ali, ondan bir adı varmış, canlı kanlı bir insanmış gibi bahsederdi. Kalabalık toplanmaya başladığında içlerinden biri “Şeyh Ali, bugün Ebu Ahmet sana ne yaptı?” diye sorardı.

İşte o vakit Şeyh Ali, çok öfkelenirdi. Çünkü hiç kimsenin yoksulluğu hakkında konuşmasından hoşlanmıyordu. Kendisi ya da insanlar fakirliği hakkında konuştuklarında öfkelenirdi. Şeyh Ali çehresindeki kasvete, sözlerindeki kırıcılığa rağmen oldukça utangaçtı. Halktan birinden kendisine sigara sarmasını istemek yerine günlerce sigara dumanından mahrum kalmayı yeğlerdi. Cübbesini yırtıldığında dikmek için daima yanında bir iplik ve iğne taşırdı. Giysileri kirlendiğinde beldeden uzağa gider; onları yıkar, kuruyana kadar da çıplak kalırdı. Bundan dolayı onun tek sarığı, beldedeki en temiz sarıktı.

Şimdi Munyetu’n-Nasr halkının bu yeni fıkraya gülmesi yerinde olurdu, fakat ansızın kahkahalar dindi! Akrep sokmuş gibi korkudan dilleri boğazlarına aktı. Küfür kelimesi, ülkedeki diğer beldeler de olduğu gibi Allah’ın himayesi altında yaşayan bu belde için de korkunç bir kelimeydi. Belde halkı, iş ve evlerinden başka bir şey bilmeyen iyi insanlardı. Diğer beldelerde olduğu gibi onların içinde de mısır koçanı çalan küçük hırsızlar, ahırlarına gizlice sızan ve büyükbaş hayvanlarını burunlarına taktıkları kancalarla sürükleyen büyük hırsızlar, küçük esnaflar ve büyük tüccarlar, tanınmayan işveli kadınlar ve tüm beldenin diline düşmüş malum kadınlar, dürüstler, yalancılar, bekçiler, hastalar, evde kalmış kızlar ve mütebedeyin kişiler vardı. Yine diğer beldelerde olduğu gibi müezzin namaz için ezan okur okumaz herkes camiye koşardı. Ramazan ayında oruç tutmayan olmazdı. Bu beldede herkesin hayatını düzenleyen ve prensip denilen belli başlı kanunlar bulunur. Bir hırsız başka bir hırsızdan çalamaz; bir kimse başka bir kimseyi mesleği nede niyle kınamaz; hiç kimse bu genel kurallara karşı çıkmaya cüret edemez. Şeyh Ali, ansızın ayağa kalktı, kendisine çeki düzen vermeksizin destursuz bir şekilde Allah’la konuşmaya başladı.

Belde halkı, bir müddet güldü ancak Şeyh’in dediklerini duyar duymaz endişeye kapıldı. Şeyh Ali’nin başı çıplaktı ve ağarmış, kısa saçları terden parlıyordu. Asası “hükümdar”, sağ elindeydi; gözlerinden ateş çıkıyordu, yüzünde çok şiddetli bir öfke belirdi. Gökyüzüne bakarak şunları söylüyordu:

"Benden ne istiyorsun? Söyle bana, benden ne istiyorsun?! Ezher'den, din üzerine ahkâm kesen birkaç şeyhin kıt akılları yüzünden ayrıldım. Eşimi boşadım, evimi sattım. Bütün dünyayı bir kenara bırakarak Ebu Ahmet'i, Şeyh Ali'ye musallat ettin. Koskoca dünyada neden ben? Ya Rabbi, gazabını ne Churchill'e ne de Eisenhower'a indirdin. Ben, Ali kulun dışında kimseye gücün yetmiyor mu? Şimdi benden ne istiyorsun? Bugün olduğu gibi çoğu zaman beni aç bırakıyorsun, ben de sanki ramazan ayıymış gibi 'Ey Şeyh Ali, farz et ki biz ramazan ayındayız, Şeyh Ali, bugün de geçer.' diyerek katlandım. Bu defa, en son dün ikinci vaktinde yemek yedim ve bir haftadır tek bir sigaram bile yok. Yeminle, on gündür esrar yüzü görmedim. Ve sen bana, cennette bal, meyve ve sütün ırmaklar olduğunu söylüyorsun ama bana neden hiçbirini vermiyorsun? Cennete gidip bu nimetlerin en iyilerini yemek için açlıktan ölmemi mi bekliyorsun? Hayır, efendim! Neymiş Allah bir kapıyı açarmış! Bugün yaşamama izin versin, beni kendi hâlime bıraksın ve beni ondan sonra istediği yere götürsün. Ey kardeş, bu Ebu Ahmet'i benden neden uzaklaştırmıyorsun? Neden onu Amerika'ya göndermiyorsun? O benim alın yazım mı? Neden bana işkence ediyorsun? Bu cübbe ve "hükümdar" dışında hiçbir şeyim yok? Benden ne istiyorsun? Ya bana şimdi hemen ögle yemeği ver ya da beni hemen yanına al, beni doyuracak mısın yoksa doyurmayacak mısın?"

Şeyh Ali, hiddetle dolup taşmış öfkeli bir sesle, kan ter içinde, ağzı köpürmüş bir hâlde, ürküten bir tedirginlikle bunları söylüyordu. Munyetu'n-Nasr halkı, yürekleri ağızlarında kalplerini korku salmış bir hâlde duruyorlardı. Şeyh Ali'nin sözlerine devam edeceğinden ve küfredeceğinden korkuyorlardı ve korkularının tek sebebi bu da değildi. Şeyh Ali'nin söylediği sözler tehlikeliydi. Şeyh Ali'nin söyledikleri Allah'ın (Subhanehu ve'te'alâ) gücüne gidecek ve belde halkı bu gazabın bedelini ödeyecekti; yaşın yanında kuru da yanacaktı. Şeyh Ali'nin sözleri tüm beldenin huzurunu tehdit ediyordu. Susması gerekirdi. Bu nedenle feraset sahipleri, Şeyh Ali'nin susması ve aklını başına alması için uzaktan onu sakinleştirecek hoş sözler söylemeye başladılar. Şeyh Ali, bir müddet bakışlarını gökyüzünden kendisini izleyenlere yöneltti: "Neden susayım? Hadi oradan. Açlıktan ölünce mi susayım? Neden susayım? Evleriniz, kadınlarınız ve tarlalarınız için mi korkuyorsunuz? Sadece korkanlar, bir şeye sahip olanlardır. Bana gelince benim korkacak hiçbir şeyim yok. Eğer Allah bana kızacaksa da alsın canımı. Dinimin üzerine yemin olsun ki, artık ona kulluk etmem. Eğer -Allah isterse- biri benim canımı almak için gelirse -Allah'ın izniyle- Azrail bile olsa "hükümdar"ın başıyla ona vururum. Dinim üzerine ant olsun ki hemen şimdi bana gökyüzünden bir sofraya gelene kadar susmayacağım. Ben, ne kadar kutsal olursa olsun Meryem'den daha değersiz değilim! Ama ben bir adamım. Ve Meryem fakir değildi. Ancak ben, Ebu Ahmet olarak dinden çıktım. Dinim üzerine ant olsun ki hemen şimdi bana bir sofraya gelene kadar susmayacağım."

Şeyh Ali, yeniden gökyüzüne yönelerek sözlerine devam etti: “Hemen şimdi bana göndereceksin, beni senin hakkında konuşmaya mecbur bırakma. Hemen şimdi bir sofraya istiyorum. İki tavuk, bir tabak bal, bir torba sıcak ekmek –ama hepsi sıcak olacak- ve sakın salatayı da unutma. Dinim üzerine ant olsun ki ona kadar sayacağım ve sofraya inmezse kork benden.”

Şeyh Ali, saymaya başladı ve Munyetu’n-Nasr halkı da onun peşi sıra içinden sayıyor, sinirler gerilmeye başlıyordu. Şeyh Ali’nin durdurulması gerekiyordu. İçlerinden biri, beldenin kuvvetli gençlerinden bir grubun onun etrafını kuşatmasını ve onu yere sermelerini, ağzını kapatmalarını ve unutmayaacağı bir dayak atmalarını önerdi. Ancak Şeyh Ali’nin öfkeden deliye dönmüş ve yanıp tutuşan gözlerine bir kez bakmaları, bunu yapmaktan vazgeçmelerine yetti. “Hükümdar”ın başıyla bir ya da iki darbe yemeden önce Şeyh Ali’ye yaklaşmak imkânsızdı. Her bir genç, o darbelerden nasibini alacağını düşünüyordu. Azrail’in kafasını kırmaya nasıl cüret ediyorsa onların da kafasını aynı şekilde kırmaya muktedirdi. Dolayısıyla yaptıkları her plan suya düşüyordu.

Halktan biri, boşboğazlık yaparak şöyle söyledi: “Be adam, ömrün boyunca açtın, neden bugün?”

Şeyh Ali, hiddetle adama bakarak “Bu sefer, ey Abdulcevâd, iş çıkırdan çıktı!” dedi.

İçlerinden bir başkası, bağırarak “Peki kardeşim, madem açtın niçin bize söylemedin? Saçmalıklarını dinlemek yerine seni doyururduk? Bilip bilmeden ne konuşuyorsun?” dedi.

Şeyh Ali, birden silkindi: “Sizden mi isteyeceğim? Aç halk, ben sizden daha tokum. Siz benden daha açsınız! Sizden daha tokum bir kere ben. O’ndan istemeye geldim, eğer bana vermezse ne yapacağımı bilirim.” dedi.

Abdulcevâd, onun bu sözlerine “Be kardeşim yemek istiyorsan çalışsaydın! Allah seni kahretsin!” diyerek karşılık verdi.

O an Şeyh Ali’nin öfkesi son raddeye ulaştı. Bir kenara çekildi, titreyerek bağırırmaya başladı. Sözleri uzakta toplanan kalabalık ve gökyüzü arasında yankılanıyordu: “Sen ne karışırırsın hanım evladı Abdulcevâd? Çalışmıyorum. Çalışmak da istemiyorum. Nasıl çalışacağımı bilmiyorum. İş bulamadım. Ya senin işin ne? Seni sığır seni! Yaptığın iş eşeğin işi. Ama ben senin gibi eşek değilim. Bütün gün sırtımı bükmem. Sığırlar gibi tarlada duramam; ey hayvanlar, topunuzun canı cehenneme. Ben iş falan yapmam. Peygambere yemin olsun ki açlıktan ölsem bile senin yaptığın işi yapmam. Asla!”

Şeyh Ali’nin öfkesi, son raddeye gelmesine ve endişe içinde kalınmasına rağmen insanlar gülüyordu.

Şeyh Ali, zangır zangır titreyerek "Hah, ona kadar sayacağım ve Peygambere yemin olsun, bana bir sofraya göndermezse korkun benden." dedi.

Şeyh Ali'nin gerçekten de geri adım atmayacağı, sövmekten caymayacağı ve iş işten geçtiği vakitte şükredilecek bir akıbetinin olmayacağı açıktı.

Şeyh Ali, saymaya başlar başlamaz alnından ter damlacıkları akmaya başladı. Öğlenin sıcaklığı dayanılmaz bir hâle gelmişti, hatta öyle ki bazıları Allah'ın gazabının tecelli ettiğini, bu şiddetli sıcaklığın alevlenecek korkunç bir yangının başlangıcı olduğunu ve hasat edilmiş bütün buğdayları kasıp kavuracağını fısıldadı.

İçlerinden biri, bir ara "Neden biriniz ona bir lokma ekmek getirmiyor? Belki sakinleşir" deme hatasında bulundu.

Şeyh Ali, yüksek sesle saymaya devam ederken söylenenler kulağına çalındı ve "Ne lokması hıyar herifler? Solucanlar tarafından yenen çürük ekmeğinizden ve bayat peynirinizden bir parça mı? Sen buna yemek mi diyorsun? Dinime yemin olsun ki sadece buraya iki tavukla bir yemek sofrası gelirse susarım." diyerek kalabalığa haykırdı.

Kalabalık arasından homurdanmalar yükselmeye başladı. Kadınlardan biri, "Lezzetli bir bamyaya yahnim var, sana bir tabak getireyim ister misin kardeşim?" diye sordu.

Şeyh Ali, kadına "Kes sesini kadın! Ne bamyası! Hepiniz ahmaksınız. Aklınız fikriniz bamyaya. Bu belde de baştan başa ekşimiş bamyaya gibi kokuyor." diyerek bağırdı.

Ebu Sirhan, "Balıkçı Ahmet'ten sabah aldığımız taze balığımız var." dedi.

Şeyh Ali "Bu küçücük balık da neyin nesi? Siz buna balık mı diyorsunuz? Kendinize gelin! Bu balık mı? Dinim üzerine yemin ederim ki bana iki tavuk ve istediğim diğer şeyleri göndermezse küfretmeye devam edeceğim ve olan olacak." diyerek kükredi.

Durum tahammül edilemez bir hâl aldı ya susulacak belde ve içindeki herkes kaybedecekti ya da Şeyh Ali'yi susturmanın bir yolu bulunacaktı. Yüzlerce kişi, onu öğle yemeğine davet etmek için nefes tüketti. Ama her seferinde onların davetini geri çevirdi ve "Artık cehennem ateşine oturmaya-acağım. Üç gündür kimse hâlimi hatırlımı sorup bana bir lokma dahi vermedi. Şimdi mi aklınıza geldi beni yemeğe davet etmek. Allah katından bana sofraya gelene kadar susmayacağım." dedi.

İnsanlar, bugün kimlerin yemek yaptığını anlamak için birbirine baktı. Çünkü herkes her gün yemek yapmıyordu ve birinin evinde et ya da tavuğun bulunması, olağandışı bir durumdu. Sonunda Abdurrahman'ın evinde

haşlanmış sığır eti olduğunu anladılar. İçi et dolu bir tepsiyi; turp, soğan ve mis gibi iki ekmekle birlikte Şeyh Ali'ye sundular. Şeyh Ali'ye "Bunlar sana yeter mi?" diye sordular.

Şeyh Ali, bir gökyüzüne bir tepsiye baktı. Gökyüzüne baktığında gözleri ateş saçıyordu. Tepsiye her baktığında ise yüzü öfkeden şekilden şekle giriyordu. Kalabalık sessizliğe bürünmüştü. Nihayet Şeyh Ali, "Çingeneler, ben bir sofraya istedim. Siz bana bir tepsi getirdiniz. Ayrıca sigara paketi nerede?" diyerek sessizliği bozdu.

Orada bulunanlardan biri, Şeyh Ali'ye bir paket sigara da verdi.

Elini uzatıp etten büyük bir parça kopardı ve ağzına götürmeden önce "Peki ya esrar?" diye sordu.

Hep bir ağızdan, "Yeter artık, daha ne istiyorsun" dediler.

Şeyh Ali, öfkelenmişti ve "Tamam o zaman!" dedi. Yemeği bırakıp cübbesini ve sarığını çıkardı ve yeniden küfredeceği tehdidiyle esasını salladı. Onlar, esrar satıcısı Mendûr'u getirene ve esrardan bir parça alana kadar susmayacaktı. Mendûr ona "Al, al şunu Şeyh Ali, sen her şeyi hak ediyorsun. Anlamadık, istemekten çekindiğini bilmiyorduk. İnsanlar seninle oturduklarında mutlu oluyor ve daha sonra derdi kederi unutup yollarına gidiyorlar. Seni rahat ettirmemiz gerek Şeyh, bizim beldemizin sen ve Ebu Ahmet olmadan ne kıymeti var. Bizi güldürüyorsun, o hâlde biz de seni doyurmaliyiz. Buna ne dersin?" dedi.

Şeyh Ali, öyle bir öfkelenmişti ki hiddeti son raddeye ulaştığında Mendûr'a doğru sıçradı. "Hükümdar"ı ona doğru sallamaya başladı ve neredeyse Mendûr'un kafasını yarıyordu. "Ben sizi güldürüyor muyum? Maskaranız mıyım sizin? Ey uyuz Mendur? Defol git! Sana ve babana lanet olsun!" dedi.

Mendûr, gülerek Ali'nin önü sıra koşuyordu, insanlar gülerek kovalamaya izliyorlardı, hatta Şeyh hepsine küfredip lanet ederken bile gülmeye devam ediyorlardı.

Şeyh Ali, hâlâ Munyetu'n-Nasr'da yaşıyor ve fıkraları dilden dile dolaşmaya devam ediyor. Hâlâ çabuk öfkeleniyor ve insanlar da hâlâ onun bu öfkesine gülüyorlar. Ancak insanlar, onu harmanın ortasında sarığını ve cübbesini çıkarmış, elinde "hükümdar"ını tutarak gökyüzüne doğru sallarsa bir hâlde gördükleri o güne kadar onu ihmal ettiklerini ve Ebu Ahmet'le fazlasıyla baş başa bıraktıklarını anlamamışlardı. Eğer anlasalardı Şeyh Ali'nin ağzından tek bir küfür kelimesi çıkmadan önce üzerinde istediği her şeyin olduğu sofraya çoktan gelmiş olurdu ve o da Allah'ın kendisine gönderdiklerine tevekkül ederek yetinirdi (Arslan, 2023, s.63-71).

Gökyüzünden Bir Sofra Adlı Kısa Öykünün Tahlili

Gökyüzünden Bir Sofra (طليبة من السماء) isimli kısa öykü Yusuf İdris tarafından 1958 yılında yayımlanan Bir Şeref Meselesi (حادثة شرف) koleksiyonunda yer alan yedi kısa öyküden biri olup koleksiyonun 31-38. sayfalarında yer almaktadır.

1-Konu: Gökyüzünden bir sofa kısa öyküsü, Munyetu'n-Nasr isimli bir beldede yaşayan, geçmişte başına gelen bazı olumsuz olaylardan dolayı adeta bir meczup gibi yaşayan, belde halkının kızdırmaktan hoşlandığı, adeta beldenin maskotuymuş gibi gördüğü Şeyh Ali isimli birinin fakirlik ve açlık sebebiyle cinnet getirip Allah'tan kendisi için gökyüzünden bir sofa indirmesini istemesini ve bu süreçte belde halkıyla arasında yaşanan olayları anlatmaktadır.

2-Mekân: Kısa öykü, Munyetu'l-Nasr isimli bir uçtan diğerine birkaç dakika içinde koşulabilecek kadar küçük, herkesin sakince yaşadığı, telaşın ve aceleciliğin şeytandan sayıldığı, halkın genelde çiftçilik yaptığı, küçük-büyük tüccarların, hayat kadınlarının, hastaların, mütegayinlerin, hırsızların kısaca her türlü insanın bulunduğu yerde geçmektedir.

3-Zaman: Kısa öykünün hangi tarihte yaşandığı belli olmamakla birlikte öykü içindeki diyaloglardan olayın sıcak bir cuma günü, öğlen vaktinde geçtiği anlaşılmaktadır.

4-Kişiler:

Şeyh Ali: Ezher'de başladığı eğitimi yarım kalmış, bir süre imamlık ve bakkal çıraklığı yapmış ancak bu işlerde başarılı olamamış, kumarda bütün varlığını kaybetmiş, eşinden boşanmış birisi. Fiziksel olarak çirkin denebilecek kocaman başlı, baykuş gibi kan kırmızısı iri gözlü, kalın parmaklı, kısa ağarmış saçlı ve boğuk sesli. Genelde mutsuz, nadiren gülen, insanlardan bir şey istemekten son derece çekinen, kişisel bakımına önem veren, çoğu zaman aç gezen, hoşlanmadığı bir şey olduğundan hemen sinirlenen ve karşındakine saldıran bir yapıya sahip olsa da deli dolu hareketleri, haksızlığa gelemeyen tarafıyla belde halkınca çok sevilen, yolda görüldüğü zaman dalga geçilip şaka yapılan, yaptıkları dilden dile anlatılan bir karakter.

Ebu Ali: Aslında canlı bir karakter değil. Şeyh Ali'nin fakirliğe verdiği isim. Şeyh Ali'nin sanki bir insanmış gibi konuştuğu, çoğu zaman da kızdığı hayali bir figür. Şeyh Ali açlıktan, sigarasızlıktan bıktığında tüm öfkesini Ebu Ali'ye yöneltip rahatlıyor çünkü etrafında arkadaş denebilecek kimsesi yok.

Abdulcevad: Şeyh Ali'nin cinnet getirip Allah'a adeta isyan ettiği sırada onu yatıştırmaya çalışan ancak başarılı olamayan belde sakinlerinden birisi.

Mendur: Kısa öykünün sonunda Şeyh Ali'ye istediği esrarı getiren belde-
nin esrar satıcısı.

Abdurrahman: Evinde sığır etini Şeyh Ali'ye susması için veren belde
sakini.

5- Anlatıcı: Bu kısa öyküde olaylar gözlemci bakış açısıyla, olayı dışarı-
dan izleyen birisinin ağzından anlatılmaktadır. Anlatıcı kişisel yorumlara yer
vermemiş, olayları gördüğü gibi anlatmıştır.

6- Olay Örgüsü: Kısa öykü iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bö-
lümde Şeyh Ali isimli karakterin kişisel özellikleri ve belde halkının nezdin-
deki imajı; ikinci bölümde ise Şeyh Ali'nin günlerdir yaşadığı açlık sebebiyle
cinnet getirip Allah'tan kendisine içinde iki tavuk, bir tabak bal, bir torba sı-
cak ekmek ve salata olan bir sofraya indirmesini istemesi ve bu sırada belde
halkıyla yaşadıkları anlatılmaktadır.

7- Dil ve Üslup: Kısa öykü Fasih Arapça ile yazılmıştır. Çok uzun, kar-
maşık yapıdaki cümlelerden öyküde geçmemektedir. Kullanılan dil yalındır.
Anlatımda Şeyh Ali ile Abdulcevad, Abdurrahman, Mendur arasında geçen
diyaloglara yer verilmiştir. Bu diyaloglar sayesinde kısa öykünün okunurluğu
üst seviyeye çıkmış, okuyucu adeta öykünün içine çekilmiştir. Şeyh Ali'nin
gerek fiziksel gerekse ruhsal durumuna ait ayrıntılı betimlemeler bu kara-
terin okuyucunun gözünden canlanmasına sebep olmuştur. Kısa öykünün
sonu Şeyh Ali'nin karnının bir şekilde doyurulmasıyla bitirilse de Şeyh Ali'ye
ileride ne olduğuna dair bir ipucu verilmemiş, akıbeti okuyucunun hayal gü-
cüne bırakılmıştır.

Sonuç

Bir edebi tür olarak Arap Edebiyatında önemli bir konuma sahip olan kısa
öykü türü zamanla gelişmiş ve her ülkeye özgü, o ülkenin toplumunda yaşı-
nan kültürel, siyasi, toplumsal, dini vb. gelişmeleri konu edinmiştir. Mısır'ın
en önemli yazarlarından biri olan ve Mısır'a özgü milli bir edebiyat meydana
getirmeye çalışan Yusuf İdris kısa öyküleriyle öne çıkmış bir yazardır. Top-
lumu yansıtmayan, gerçeklikten uzak eserleri eleştiren yazar, yayımladığı
on iki kısa öykü koleksiyonunda Mısır'ı ve Mısır halkını tüm gerçekliğiyle
yansıtmaya çalışmıştır. Yazarın 1958 yılında yayımlanan Bir Şeref Meselesi
başlıklı koleksiyonda yer alan Gökyüzünden Bir Sofra isimli kısa öyküsü
de Munyetu'n-Nasr özelinde toplumdaki duyarsızlığı sorgulamaktadır. Şeyh
Ali'yi sevmelerine, onunla eğlenmelerine rağmen hiç kimse on aç olup ol-
madığını veya bir şeye ihtiyaç duyup duymadığını sormamaktadır. Ne za-
manki Şeyh Ali açlıktan, yoksulluktan isyan edip Allah'tan olmayacak şeyler
isteyince belde halkının aklına Şeyh Ali'ye istediklerini vermek gelmiştir. As-
lında bunu yapmalarındaki temel sebep de adeta çıldırmış olan bu adama

yardım etmekten ziyade Allah'ın yaşadıkları beldeye lanet etmesi, musibetler göndermesinden korkmalarıdır. Yani yaptıkları şeyi aslında dolaylı olarak yine kendileri için yapmaktadırlar.

Dini değerlerin sorgulandığı bu kısa öyküde Şeyh Ali kendisine yardımın ve yiyeceğin Allah tarafından gönderilmesini talep ederek, belde haklından gelen şeyleri kabul etmeyerek kimseye muhtaç olmadığını göstermek istese de biraz et, bir paket sigara ve biraz da esrara ikna olmuştur. Şeyh Ali harman yerinde gözlerinden ateş çıkar bir vaziyette isyan ederken ve istediği sofraya gökten inmesi bile verilen yiyecekleri kabul edip yerken belde halkı ona gülmeye devam etmesi, eğlenmesi Munyetu'nNasr'daki insanların empati duygusundan ne kadar yoksun olduğunu göstermektedir.

Yusuf İdris tarafından yaklaşık seksen yıl önce yazılmış bu kısa öykünün günümüzde geçerliğini koruması belki de bu kısa öykünün en çarpıcı noktasıdır.

Kaynakça

- Arkan, Z. (2020). Ali Tantâvî'nin "İki Yetim (Yetîmân)" Adlı Hikâyesinin Tahlili. *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi-Pamukkale University Journal of Divinity Faculty* 7(1), 255-285.
- Arslan, T. (2023). Gökyüzünden Bir Sofra. *Arap Edebiyatı Öyküleri* (ed. Yıldız M., Özcan M.). Ankara: Hece.
- Ceylan, S. (2020). Yusuf İdris'in el-Beyda Adlı Romanında Batılı Kadın. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, (5), 137-148.
- Ceylan, S. (2019). Yusuf İdris' in Eserleri Ve Gerçekçilik Temelli Kadın Araştırması: El-Harâm, El-'Ayb, Hâdisetu Şeref Örnekleri. *Doğu Edebiyatında Edebi Akımlar ve Üsluplar içinde*, 113-125.
- Dağbaşı, G. & Tağlı, F. (2024). Filistin kısa öyküsünün öncülerinden Semira Azzam'ın Lastik Pompacısı adlı kısa öyküsü üzerine bir inceleme. *International Journal of Language Academy*, 12(1), 161-171.
- Dağbaşı, G. & Yazıcı, S. (2023). Fuâd et-Tekerlî'nin geniş gölgeli bir ağacın altında (tahte şeceratin vârifeti'z-zilâl) adlı kısa öyküsü üzerine bir inceleme. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (36), 1013-1023. DOI: 10.29000/rumeli-de.1369136.
- Dayf, Ş. (1961). *el-Edebu'l-Arabî'l-Muâsır fi Mısır*. Mısır: Daru'l-Maârif.
- Goldziher, I. (2012). *Klasik Arap Literatürü*, (çev.Azmi Yüksel&Rahmi Er). Ankara: Vadi Yayınları.
- Hafız, S. (2003). Modern Arap Kısa Öyküsü(I). (çev.Azmi Yüksel). *Nüşa Dergisi*.
- Hourani, A. (1994). *Çağdaş Arap düşüncesi, Arabic Thought in the Liberal Age (1798-1939)*, (çev. Hüseyin Yıldız & Latif Boyacı). İstanbul: İnsan Yayınları.
- Koç, C.T. (1995). Yusuf İdris (Hayatı, Eserleri ve Kısa Hikayeleri). Konya, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Velioğlu, A. (2023). Modern Mısır Öyküsü Tahlili: İhsan 'Abdu'l - Kudus "El - Hair Beyne'l - Helal ve'l - Haram" İsimli Kısa Öykü Örneği, *Lisani İlimler Dergisi (Lider)* 1(1), 41-55.
- Yazıcı, H. (1999). *Çağdaş Arap Öyküleri*. İstanbul.
- Yazıcı, H. (2004) *The Short Story in Modern Arabic Literature*. Kahire.
- Yıldız, M. (2002). Arap Edebiyatında İlk Modern Kısa Öykü: Muhammed Teymur'un fi'l-Kitâr'ı. *Nüşa Dergisi* (4) ,41-55.
- Yıldız, M. (2001). Yûsuf İdrîs' in El-Harâm Adlı Romanı. *Nüşa Dergisi*.
- Yıldız, M., Özcan, M. (2023). *Arap Edebiyatı Öyküleri*. Ankara: Hece.
- Yıldız, Ş. (2009). Yusuf İdris'in Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 22. 279- 310.